

Jednowymiarowy model Isinga

A. Dana jest pewna sieć d -wymiarowa. W każdym węźle sieci rezyduje klasyczny moment magnetyczny (“spin”) s_j , gdzie j jest numerem węzła. Spin może przybierać tylko wartości ± 1 . Zbiór wszystkich wartości $\{s_j\}$ jednoznacznie wyznacza (mikro)stan układu. Przyjmujemy, że każdy spin oddziałuje tylko ze swoimi najbliższymi sąsiadami. Hamiltonian układu wynosi wobec tego

$$E\{s_i\} = - \sum_{\langle ij \rangle} \varepsilon_{ij} s_i s_j - B \sum_{i=1}^N s_i. \quad (1)$$

Pierwsza suma rozciąga się po wszystkich sąsiednich, rozróżnialnych parach spinów. N jest liczbą spinów na sieci, natomiast B jest zewnętrznym polem magnetycznym.

B. Ograniczmy się do *jednowymiarowego* modelu Isinga z okresowymi warunkami brzegowymi: spiny siedzą na okręgu, $N+1$ -wszy spin utożsamiamy z 1-wszym. Wówczas Hamiltonian ma postać

$$E = -\varepsilon \sum_{k=1}^N s_k s_{k+1} - B \sum_{k=1}^N s_k = -\varepsilon \sum_{k=1}^N s_k s_{k+1} - \frac{1}{2} B \sum_{k=1}^N (s_k + s_{k+1}) \quad (2)$$

gdzie druga równość wynika z okresowych warunków brzegowych, natomiast suma statystyczna wynosi

$$Z = \sum_{s_1} \sum_{s_2} \cdots \sum_{s_N} \exp \left[\beta \sum_{k=1}^N (\varepsilon s_k s_{k+1} + \frac{1}{2} B (s_k + s_{k+1})) \right] \quad (3)$$

Niech $\mathbf{P}$ będzie macierzą

$$\mathbf{P} = \begin{bmatrix} e^{\beta(\varepsilon+B)} & e^{-\beta\varepsilon} \\ e^{-\beta\varepsilon} & e^{\beta(\varepsilon-B)} \end{bmatrix} \quad (4)$$

C.

1. Pokaż, że

$$\begin{aligned} Z &= \sum_{s_1} \sum_{s_2} \cdots \sum_{s_N} \langle s_1 | \mathbf{P} | s_2 \rangle \langle s_2 | \mathbf{P} | s_3 \rangle \cdots \langle s_N | \mathbf{P} | s_1 \rangle \\ &= \sum_{s_1} \langle s_1 | \mathbf{P}^N | s_1 \rangle = \text{Tr} \mathbf{P}^N \end{aligned} \quad (5)$$

2. Znajdź wartości własne macierzy (4)

3. Na tej podstawie wyznacz w granicy $N \rightarrow \infty$ energię swobodną i magnetyzację układu. Czy w układzie występuje magnetyzacja spontaniczna?

PFG